

- 1 De prijs van één Europa
- 4 De Fédération Bancaire Européenne (FBE)
- 4 ‘Spookfondsen schaden het imago van de financiële wereld’
- 6 ‘In 2013 is Friesland Bank de derde of vierde bank van Nederland’
- 9 Onderhandelen over pinnen
- 10 Naar een Europees toezichtsmodel met leadsupervisor

NUMMER

I

MAART 2005

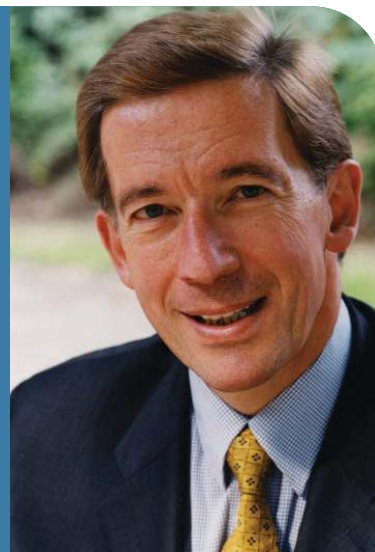
NVB

UITGAVE VAN DE
NEDERLANDSE
VERENIGING
VAN BANKEN

- 11 Zorgen MKB over Bazel II zijn ongegrond
- 12 Technostarters hebben vooral steun nodig bij maken businessplan
- 14 ‘Minder regelgeving en effectieve oplossingen’
- 16 IFRS vraagt van gebruikers een nieuw referentiekader
- 17 NBV komt met nieuwe versie ‘handreiking Outsourcing’
- 18 Waardering en kritiek voor herziening Wsnp
- 19 Nieuws uit de sector

INTERVIEW

De prijs van één Europa

Guido Ravoet over de toekomst van betalen in Europa

U bent al vroeg bij Europese ontwikkelingen betrokken geraakt...

Jazeker. Na 15 jaar werk voor de CERA Bank – een bank die in Nederland vergelijkbaar is met de Rabobank – kreeg ik de gelegenheid om te gaan werken voor de Europese Associatie van Coöperatieve Banken. Toen ik dat zo'n tien jaar had gedaan, werd ik benoemd tot secretaris generaal van de Belgische Vereniging van Banken. Ik beschouw dat als een goede herbronning.

Herbronning... In welke zin?

Ach, je raakt na verloop van tijd in Brussel toch enigszins verwijderd van de ontwikkelingen in het nationale bankwezen. De terugkeer in het Belgische bankwezen bracht mij een hernieuwde kennismaking met de bron, met de ontwikkelingen in de banksector. Ik merkte dat in die tien jaar dat ik op Europees niveau werkte, de banksector behoorlijk veranderd was.

Op welke punten zoal?

Wel, het risk management is in die tien jaar tijd aanzienlijk complexer geworden. De kapitaalmarkt is geliberaliseerd en ook de verhouding

van banken ten opzichte van overheid en maatschappelijke stakeholders is nu anders. Veel nadrukkelijker is nu bijvoorbeeld aan de orde hoe de banken zich rekenschap geven van hun maatschappelijke functie. Dit leidt dan tot de vraag of bankdiensten gezien zouden moeten worden als universele diensten die al dan niet gratis moeten worden verstrekt. Eenzelfde soort discussie als die in Nederland, heeft dus ook in België gespeeld.

In Nederland heeft Minister van Financiën Zalm daarbij onlangs nog aangegeven dat hij meent dat voor het betalingsverkeer betaald moet worden. Hoe ligt de situatie in België op dit punt?

Ik heb de indruk dat men ook in België zo gaandeweg begrip heeft voor het feit dat betalingsverkeer verlieslatend is. Er is ook begrip voor het feit dat er een prijs betaald moet worden voor het betalen; de hoogte van de vergoeding blijft natuurlijk een punt van discussie. Ook in België is daarom nu een onderzoek gestart dat vergelijkbaar is met het onderzoek van de Werkgroep Wellink dat in Nederland is verricht.

Wat daarbij meespeelt, is dat de Belgische banken verplicht zijn om een jaarlijks overzicht van tarieven aan hun klant te sturen. Daarnaast ontvangen klanten in België een afrekening van de kosten. Men is hierdoor wellicht al meer gewend aan het principe van de directe tarifiering voor bankdiensten.

Studie:	Gepromoveerd als Doctor in de Rechten in Leuven, daarna bijzondere licentie in Bedrijfseconomie
1970 – 1974	Hoofd Onderzoeksafdeling CERA Bank (nu KBC)
1974 – 1983	Regionaal Directeur CERA Bank (nu KBC)
1983 – mei 1996	Secretaris-Generaal Europese Associatie van Coöperatieve Banken
Juni 1996 – december 2004	Directeur-Generaal van de Belgische Vereniging van Banken
Maart 2003 – december 2004	Gedelegeerd Bestuurder van de Belgische Federatie van het Financiewezen (Febelfin)
Sinds januari 2005 -	Secretaris-Generaal European Banking Federation

Sinds 1 januari 2005 is de heer Guido Ravoet benoemd tot Secretaris-generaal bij de European Banking Federation (FBE) in Brussel. Wij spraken begin februari met hem over de ontwikkelingen in het Europees betalingsverkeer.

Overigens is het ook zo dat de consument tegenwoordig heel anders met zijn financiën omgaat. Er wordt veel meer geshopt. De spaarrekening loopt ergens anders dan de betaalrekening en ook beleggingen worden elders ondergebracht. Dat betekent dat banken niet meer kunnen uitgaan van een strategie waarin het betalingsverkeer onder de kostprijs wordt aangeboden omdat het op andere producten wordt terugverdiend.

Waarin verschilt het werk voor de Belgische Vereniging van Banken met dat voor de FBE?

Op een aantal manieren. Zo is er op Europees niveau ook nog de Europese Associatie voor Coöperatieve Banken en de European Savings Bank Group. In België is er slechts één Vereniging van Banken waarin zowel coöperatieve banken, algemene banken als spaarbanken zijn vertegenwoordigd. Sinds twee jaar is er zelfs één koepelorganisatie in Febelfin voor alle financiële sectoren, uitgezonderd de verzekeringssector.

Het werk van de nationale bankvereniging is duidelijk breder. Vaak hebben de lokale bankverenigingen ook opleidingsactiviteiten, spelen ze een rol als werkgeversorganisatie en daarmee als onderhandelingspartner voor CAO's in het bankwezen. Ook zijn de nationale bankverenigingen veel vaker aanspreekpunt voor vragen vanuit de media over het bankwezen.

Op welke manier is de verhouding tot de media anders?

In feite is goed nieuws geen nieuws. De verhouding met de media gaat dan ook meestal over incidenten in het bankwezen. En de meeste vragen worden op nationaal niveau gesteld. Ik was daarmee bij de Belgische Vereniging van Banken per week soms zelfs twee volle dagen zoet. Stond het nieuws de ene dag in de Vlaamse pers, dan vroeg de volgende dag de Waalse pers om commentaar en andersom.

Hoe hebt u het denken over Europa en Europees betalingsverkeer zien ontwikkelen in de loop der tijd?

Van afwachtend tot zeer betrokken. Lange tijd hebben bankiers een afwachtende houding aangenomen. Onder meer in Duitsland werd er toen gezegd: we wachten wel af of er regels komen, we moeten zelf geen initiatieven nemen, want er is geen business case. Welaan, de regeling is er gekomen in de vorm van Verordening 2560 over grensoverschrijdend betalingsverkeer. Deze had overigens een pervers effect. De landen die het efficiëntst opereerden en het laagste tarief aan de markt aanboden

De Fédération Bancaire Européenne (FBE)

De Fédération Bancaire Européenne (FBE) is de stem van de Europese banken. Op Europees niveau beschermt en bevordert ze de belangen van meer dan 4500 (grote en kleine) Europese banken. Samen bezitten deze banken meer dan EUR 20.000 miljard in activa en bieden ze werkgelegenheid aan ruim 2,3 miljoen mensen.

Leden van de FBE zijn de nationale verenigingen van banken van 26 Europese landen, die op hun beurt individuele banken vertegenwoordigen. Van de 26 FBE-leden zijn er 23 afkomstig uit EU-lidstaten en drie uit Noorwegen, Zwitserland en IJsland. Negen andere nationale verenigingen van banken - uit twee nieuwe lidstaten, kandidaat-EU-landen en overige Europese landen (Rusland, Albanië) - hebben de status van geassocieerd lid.

Op de FBE wordt toezicht uitgeoefend door een Raad bestaande uit leidinggevende bankiers die het voorzitterschap van de nationale

ledenorganisaties bekleden. Het Uitvoerend Comité, dat uit de directeurs van de nationale verenigingen van banken bestaat en maandelijks bijeenkomt, geeft sturing aan het beleid en de werkzaamheden van de Federatie. Het FBE-secretariaat, dat in Brussel is gevestigd, bestaat uit 25 medewerkers die onder leiding van de Secretaris-Generaal de dagelijkse werkzaamheden verrichten. Voorzitter van de FBE is Michel Pébereau, bestuursvoorzitter van BNP Paribas. Hein Blocks, directeur van de Nederlandse Vereniging van Banken, zit het Uitvoerend Comité voor. Guido Ravoet, de voormalige CEO van Febelfin (de Belgische Federatie van het Financiewezen) bekleedt de functie van Secretaris-Generaal.

ROL EN DOELSTELLINGEN

De FBE is opgericht in 1960, en is daarmee een van de oudste in Brussel gevestigde

Europese brancheorganisaties. Ze werd al spoedig een voorname gesprekspartner van de Europese instellingen op het vlak van de financiële dienstverleningsproblematiek. De FBE maakt deel uit van alle overlegprocessen die op EU-niveau worden opgestart op het gebied van de financiële dienstverlening, variërend van wholesale bankieren en toezichtzaken tot consumentenbescherming en het betalingsverkeer. Voor verdere informatie kunt u altijd contact met ons opnemen:

Fédération Bancaire Européenne
Rue Montoyer 10
1000 Brussel – België
Tel : (+32) 2 508 37 11
Fax: (+32) 2 511 23 28
fbe@fbe.be

<http://www.fbe.be>

European Payments Council

Gezien het toenemende belang van Europees betalingsverkeer hebben in 2002 de Europese banken en bankverenigingen de zogeheten European Payments Council (EPC) opgericht. Binnen de EPC komen de banken tot Europese interbancaire standaarden voor de belangrijkste basisbetaalinstrumenten. Het betreft de overboeking, de automatische machtiging en de transacties met een betaalpas. De gedachte is dat deze basisbetaaldiensten vanaf 2008 pan-Europees beschikbaar komen voor klanten en vanaf 2010 volwaardig deel uitmaken van het dienstenpakket van alle banken. Op die wijze draagt EPC bij aan de totstandkoming van de zogeheten Single Euro Payments Area.

Als belangrijke eerste stap is het EBA-STEP 2 systeem in 2003 in gebruik genomen. Dit is een Europees betaalsysteem dat de grensoverschrijdende overschrijvingen volledig geautomatiseerd verwerkt. Om dit systeem zo toegankelijk mogelijk te maken hebben sinds november 2004 ook Nederlandse banken hiertoe toegang via DNB/Interpay. Zo komen de Europese overboekingen zo snel en efficiënt als mogelijk op hun plaats van bestemming.

In de huidige plannen van de EPC ligt het zwaartepunt op de verdere ontwikkeling van de basisbetaalinstrumenten voor de 12 landen die de Euro hebben ingevoerd. De ontwikkeling van standaarden voor electronic-payments en mobile-payments volgt daarna. De landen in de Europese Unie die niet tot de Euro-12 landen behoren, kunnen overgaan tot de pan-Europese producten indien de eigen infrastructuur daarvoor klaar is.

Om de adoptie van de producten van de EPC te waarborgen is het van belang dat Nederlandse banken de invoering van EPC-resoluties en standaarden onderschrijven. Daarom heeft de ledenvergadering van de NVB, als één van de eerste bancaire representatieve organisaties in Europa, in mei 2004 besloten dat aangenomen EPC-resoluties directe werking krijgen als dringende aanbeveling voor de NVB-leden. Ook is de interbancaire overlegstructuur in Nederland aangepast zodat de Europese discussie over toekomstige standaarden zo goed mogelijk voorbereid kan worden.

werden verplicht om dat tarief ook te hanteren voor buitenlandse overboekingen. De banken in landen waar het gebruikelijk was om enkele euro's per domestic overboeking te rekenen, werden daarmee feitelijk beloofd voor dit hoge tarief en de bestaande inefficiënties.

Hoe uit zich de huidige grotere betrokkenheid van banken bij Europa?

Inmiddels hebben veel grote banken en zelfs een aantal bankverenigingen – die uit Duitsland, Italië en Frankrijk – een eigen vertegenwoordiging geopend in Brussel. Dit doen ze om goed voeling te houden met de politieke ontwikkelingen en vroegtijdig betrokken te zijn bij beleidsdiscussies. Dat is niet verwonderlijk natuurlijk: meer dan 80% van de regelgeving wordt uiteindelijk op Europees niveau bepaald door hetzij de Europese Commissie hetzij de Europese samenwerkingsverbanden van toezichthouders. Overigens zien we ook dat regelgevers zich anders opstellen. Het is nu een gewoonte geworden om consultaties te houden over de onderwerpen die onderwerp van beleidsonderzoek zijn. Wij beschouwen dit als een goede zaak.

Over consultaties gesproken, het New Legal Framework for Payments in the Internal Market is nu na diverse consultaties aan zijn vijfde versie toe. Hoe kijkt u tegen de laatste versie van de Commissie aan?

Aan de start van de discussie was het de bedoeling om de juridische drempels voor een Single Euro Payments Area weg te nemen. Het New

Legal Framework (NLF) gaf een nadere invulling aan de regels die gelden voor niet-bancaire spelers in het betalingsverkeer. Daar is een sterke vorm van consumenten bescherming bijgekomen. Die bescherming omvat nu ook de kleine en middelgrote onderneming evenals de transacties die van/naar niet-Europese landen gaan. Het gevolg van de nu voor- gestelde zeer grote en strikte aansprakelijkheid van banken versus de zeer beperkte aansprakelijkheid van de klanten is dat banken zeer hoge kosten zullen moeten maken om de toegenomen aansprakelijkheid door aparte verzekeringen af te dekken. Wat begon als het wegnemen van juridische drempels voor een gemeenschappelijke markt in het betalingsverkeer is verworpen tot een richtlijnvoorstel dat in zijn huidige vorm een aanzienlijke kosten- en prijsverhoging van banken tot gevolg zal hebben

Is de Commissie dan niet gevoelig voor de argumenten van banken op dit punt?

Tot nog toe is het ons als FBE niet gelukt om de Commissie te overtuigen. Toch blijven wij van mening dat een fundamentele herziening van de Richtlijn nodig is. Wij hopen dan ook bij de nieuwe Europese Commissie, in het bijzonder bij Commissaris McGreevy, een willig oortje te vinden voor ons pleidooi om het voorstel fundamenteel te herschrijven, met de oorspronkelijke doelstelling in het achterhoofd: het wegnemen van barrières opdat het betalen in de Single Euro Payments Market onder uniforme regels kan geschieden.

U noemt de Single Euro Payments Area (SEPA). Hoe denkt u dat die eruit gaat zien?

Wel, allereerst is het natuurlijk zo dat de drie bankverenigingen en een 40-tal grote banken de handen in elkaar hebben geslagen om de European Payments Council op te richten. Daarmee is een planning neergelegd om vanaf 2008 pan-Europese betaalinstrumenten beschikbaar te hebben. De bulk van het werk hiervoor ligt overigens nog steeds op lokaal niveau. De bankverenigingen en de banken in de verschillende lidstaten zullen in eigen land flink wat aanpassingen moeten realiseren die het pan-Europees betalen mogelijk maken.

Is die Single Euro Payments Area met de recente toetreding van 10 nieuwe landen tot Europa niet opeens wat groot geworden voor die ambities?

Nee hoor. Na de toetreding van de 10 landen hebben de banken in de EPC vastgesteld dat de focus van het praktische werk komt te liggen op de 12 landen die nu de Euro als betaalmiddel hebben. De visie blijft echter ongewijzigd. Op langere termijn is het streven dat in alle EU-landen sprake is van gestandaardiseerd betalingsverkeer.

Wat betekent dit voor de kosten van banken?

Op de korte en middellange termijn betekent EPC dat banken extra kosten moeten maken om de pan-Europese producten te ontwikkelen naast de bestaande producten. Maar uiteindelijk zullen er verschillende pan-Europese clearing houses in staat zijn het gestandaardiseerde betalingsverkeer af te handelen. Als vervolgens geleidelijk aan het domestic verkeer overgaat op die standaarden zal het op de lange termijn zo zijn dat de kosten lager zullen zijn wegens de schaalvoordelen.

U spreekt over diverse pan-Europese clearing houses?

Jazeker. Op dit moment is eigenlijk alleen de EBA met het betaalsysteem STEP-2 te beschouwen als zogeheten PE-ACH clearing house. Ik verwacht echter dat diverse van de huidige processoren, zoals bijvoorbeeld Interpay in Nederland, ook in die Europese markt actief worden. Daarbij is het denkbaar dat samenwerkingsverbanden gaan ont-

staan tussen de huidige nationale processoren en dat dus sprake is van consolidatie in die markt. Uiteindelijk blijven er dan in de toekomst diverse grotere processoren over die het pan-Europees betalingsverkeer ondersteunen.

Ook de gedachtevorming bij de ECB ontwikkelt zich overigens op dit punt. Aanvankelijk ging de ECB ervan uit dat alle nationale processoren opgeheven konden worden en het Europese betalingsverkeer door een enkel pan-Europees Clearing House verwerkt zou worden. Uit onze recente contacten met de ECB blijkt inmiddels dat men uitgaat van een eindsituatie waarin verschillende processoren blijven bestaan, zij het dat die dan nu werken conform Europese standaarden.

Op welke manier plukken de klanten van banken straks de vruchten van EPC?

Ik denk dat corporate treasurers snel gebruik zullen maken van de mogelijkheid om met een enkele file al hun Europese betalingen te doen. Particuliere klanten zullen vooral zien dat ze met de eigen bank pas op meer lokaties kunnen pinnen en ook makkelijker grensoverschrijdend kunnen betalen. Wat ik verder hoop is dat ook de overheid als groot-zakelijke klant het goede voorbeeld gaat geven en de nieuwe pan-Europese instrumenten gaat gebruiken.

Simon Lelieveldt
Secretaris Betalingsverkeer

‘Spookfondsen* schaden het imago van de financiële wereld’

In haar jaarplan voor 2005 kondigde de Autoriteit Financiële Markten (AFM) al aan extra alert te zijn op illegale financiële praktijken bij het aanbieden van effecten, ook wel aangeduid als spookfondsen. Banken kunnen daarbij behulpzaam zijn. Een gesprek met Werner van Bastelaar, Hoofd Communicatie van de AFM over de Toezichtlijn, voorlichting en de rol van de banken.

Banken zijn alert

*beleggingsfondsen die niet bestaan, maar wel als bestand zijnde verkocht worden

Hoe lang speelt dit probleem van de spookfondsen?

‘Spookfondsen bestaan al zo lang de financiële markten bestaan. Ook al reguleer je de markt, of dat nou zelfregulering of onafhankelijke regulering is, partijen zullen altijd gebruik blijven maken van de mogelijkheden om regels te ontduiken.’

Heeft de AFM een speciaal meldpunt voor dit soort praktijken?

‘Ja, maar het is niet zo dat er een speciaal meldpunt is alleen voor spookfondsen. We hebben een meldpunt speciaal bedoeld voor consumenten